

# Omavalvonta hyvinvointialueilla

## HVA alueellinen tilaisuus ESAVI:n alue 19.5.2022





# Valvonta on omavalvonnän ja viranomaisvalvonnän muodostama kokonaisuus

- Organisaatioiden ja niiden työntekijöiden tekemä **omavalvonta**
- Viranomaisen tekemä **viranomaisvalvonta**

**Viranomaisvalvonnän tehtävänä on edistää ja varmistaa omavalvontaa sekä puuttua asioihin, kun omavalvonta ei riitä.**

(teksti alun perin: Valvira)



“

## Omavalvonnan rooli korostuu jatkossa



Aluehallintovirasto

## Valvonta hyvinvointialueilla

- Hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntien järjestämisvastuulle kuuluvan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valvonnasta säädetään vuonna 2023 keskeisesti sote-järjestämislaissa.
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa (mukaan lukien yksityiset palvelut) koskeva sääntely siirtyy todennäköisesti vuoden 2024 alusta lukien sote-valvontalakiin (HE-luonnoksen lausuntoaika päättyi 25.3.2022).
- Valvonnan painopisteen voidaan katsoa siirtyvän omavalvontaan, johon sisältyy sekä
  - oman toiminnan omavalvonta että
  - hyvinvointialueen toteuttama valvonta suhteessa sen palveluntuottajiin.
- Tavoitteena viranomaisvalvonnan painottuminen omavalvonnan tukemiseen ja järjestämisvastuun toteuttamisen valvontaan.

“

**Sote-  
järjestämislaki  
40 § 1 mom**



Aluehallintovirasto

## Hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan omavalvonta

- Varmistettava tehtävien lainmukainen hoitaminen ja tehtyjen sopimusten noudattaminen
- Erityisesti on varmistettava palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus
- Tehtävien ja palvelujen omavalvonta on toteutettava osana niiden järjestämistä ja tuottamista

“

**Sote-  
järjestämislaki  
40 § 2-4 mom**



Aluehallintovirasto

## Omavalvontaohjelma

- HVA:n ja yksityisen palveluntuottajan on laadittava vastuulleen kuuluvista tehtävistä ja palveluista omavalvontaohjelma.
- Omavalvontaohjelma on uusi strateginen instrumentti, joka tehtävänä on varmistaa, että vastuu palvelujen lainmukaisesta toteutumisesta kuuluu osaksi järjestämis- ja tuottamistehtävää.
- HVA:n omavalvontaohjelman tulisi kattaa kaikki hyvinvointialueen järjestämät ja sen lukuun tuotetut palvelut.
- Yksityisen palveluntuottajan omavalvontaohjelman tulisi kattaa kaikki yksityisen palveluntuottajan itse tuottamat ja alihankkijalta hankitut palvelut.
- Omavalvontaohjelma, sen seurantahavainnot ja niiden perusteella tehtävät toimenpiteet on julkaistava julkisessa tietoverkossa ja muilla julkisuutta edistävillä tavoilla.



# Omavalvontaohjelman sisältö

- Omavalvontaohjelmassa on
  - määriteltävä, miten 1 momentissa tarkoitettujen veloitteiden (varmistettava tehtävien lainmukainen hoitaminen ja tehtyjen sopimusten noudattaminen, palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus) noudattaminen kokonaisuutena järjestetään ja toteutetaan.
  - todettava, miten sote-palvelujen toteutumista, turvallisuutta ja laatua sekä yhdenvertaisuutta seurataan
  - todettava, miten havaitut puutteellisuudet korjataan.
- Omavalvontaohjelman osana ovat laissa erikseen säädetyt omavalvontasuunnitelmat ja potilasturvallisuussuunnitelmat.
- STM:n asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä omavalvontaohjelman yleisestä sisällöstä ja laitimisesta. Valvira voi antaa määräyksiä omavalvontaohjelman tarkemmasta sisällöstä ja sen toteutumisen seurannasta.

# Voimassa olevassa sääntelyssä edellytetyistä suunnitelmista

- Sosiaalihuollon toimintayksikön tai muun toimintakokonaisuudesta vastaavan tahon on laadittava omavalvontasuunnitelma sosiaalihuollon laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi... (sosiaalihuoltolaki 47 §)
  - Omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laadimisesta ja seurannasta voidaan säätää tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.
- Toimintayksikön johtajan on huolehdittava, että toimintayksikössä järjestetään omavalvonta palvelujen laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi. Omavalvontaa varten on laadittava omavalvontasuunnitelma, joka on pidettävä julkisesti nähtävänä... (vanhuspalvelulaki 23 §)
  - Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laadimisesta ja seurannasta.
- Palveluntuottajan on laadittava toiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi omavalvontasuunnitelma, joka kattaa kaikki palveluntuottajan sosiaalipalvelut ja palvelukokonaisuudet (laki yksityisistä sosiaalipalveluista 6 §)
  - Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä ja seurannasta.
- Terveystieteiden tutkimuskeskityksen on laadittava suunnitelma laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta. Suunnitelmassa on otettava huomioon potilasturvallisuuden edistäminen yhteistyössä sosiaalihuollon palvelujen kanssa... (Terveystieteiden tutkimuskeskityksen laki 8 §)
  - Sosiaali- ja terveysministeriön asetus laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta laadittavasta suunnitelmasta → säädetään asioista, joista suunnitelmassa sovittava
- Palveluntuottajan toimiessa useammassa kuin yhdessä toimipaikassa vastaavan johtajan on laadittava toiminnan laadunvarmistamiseksi palveluntuottajan ja sen erillisten toimipaikkojen kattava omavalvontasuunnitelma (laki yksityisestä terveydenhuollosta 6 §)
  - Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä ja laadimisesta.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa säädetään tietoturvaan ja tietosuojaan sekä tietojärjestelmien käyttöön liittyvän omavalvontasuunnitelman laadimisesta.

# Tarkemmat määräykset ja lomakkeet

Valviran määräys 1/2014 ja ohjaava lomake sosiaalipalveluille:

<https://www.valvira.fi/sosiaalihuolto/sosiaalihuollon-valvonta/omavalvonta>

Valviran määräys ja lomake yksityisille terveydenhuollon palveluille:

[https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/yksityisen\\_terveydenhuollon\\_luvat/omavalvontasuunnitelma\\_2](https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/yksityisen_terveydenhuollon_luvat/omavalvontasuunnitelma_2)

Julkisen terveydenhuollon laadunhallinta- ja potilasturvallisuussuunnitelman rakennemalli:

<https://spty.fi/ammattilaisille/>



“

HVA-laki 10 §



Aluehallintovirasto

## Tuottamista koskevan vastuun toteuttaminen ja sen valvonta

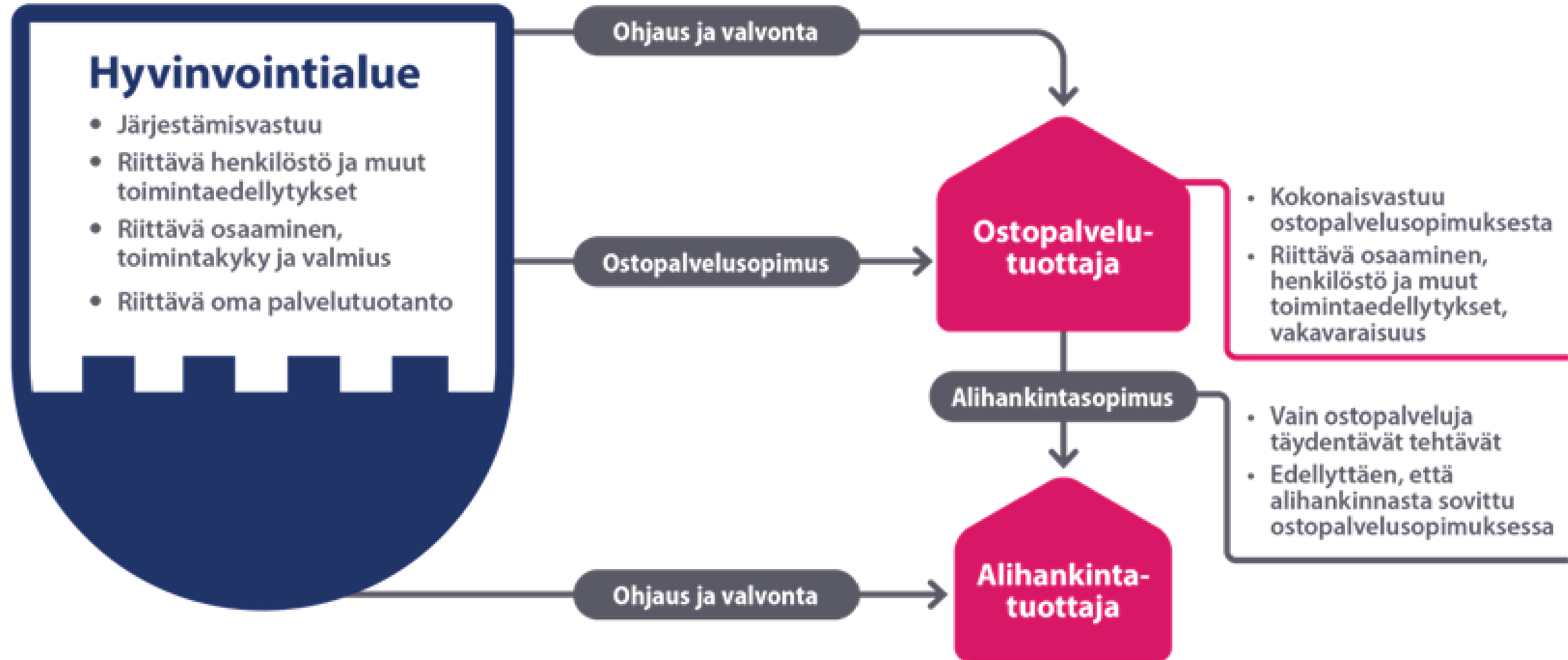
- HVA:n tulee varmistaa, että sen järjestämisvastuulle kuuluvia palveluja tuottavalla muulla palveluntuottajalla on riittävät ammatilliset, toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset huolehtia palveluiden tuottamisesta.
- HVA:n tulee ottaa hallintosäätönsä (ks. HVA-laki 95-96 §) ja yksityisten palveluntuottajien kanssa tehtäviin sopimukseen HVA:n järjestämisvastuun toteuttamiseksi tarvittavat määräykset.
- HVA:n tulee ohjata ja valvoa sen järjestämisvastuulle kuuluvaa palvelutuotantoa.

# HVA:n ohjaus- ja valvontavelvollisuus

- Viittaus HVA-aluelain 10 §:ään
- HVA:n on ohjattava ja valvottava yksityisiä palveluntuottajia ja näiden alihankkijoita jatkuvasti palveluja tuottaessa.
- Jos ilmenee mahdollisia epäkohtia tai puutteita, HVA:n on ohjattava yksityistä palveluntuottajaa tai tarvittaessa pyydettyä yksityiseltä palveluntuottajalta ja tämän alihankkijalta asiasta selvitystä asettamassaan riittävässä määräajassa.
- Epäkohtien tai puutteiden ilmettyä HVA:n on vaadittava niiden korjaamista asettamassaan riittävässä määräajassa. Jos on kyse asiakas- tai potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavista epäkohdista tai puutteista, HVA:n on vaadittava niiden välitöntä korjaamista.
- Jollei yksityinen palveluntuottaja tai tämän alihankkija korjaa epäkohtia tai puutteita HVA:n asettamassa määräajassa, HVA:n on tarvittaessa ryhdyttävä 15 §:ssä tarkoitetun sopimuksen mukaisiin toimenpiteisiin korvauksen alentamiseksi tai sen maksamisesta pidättymiseksi.
- Jos rikkomukset ovat olennaisia tai toistuvia, HVA:n on ryhdyttävä toimenpiteisiin sopimuksen irtisanomiseksi tai purkamiseksi.

**Sote-  
järjestämislaki  
41 §**

# Hyvinvointialue ja ostopalvelutuottajat





## Omavalvonnan toteutus

- Omavalvontaohjelman sekä omavalvontaja potilasturvallisuussuunnitelmien laatiminen
- **Toimiminen myös käytännössä näiden mukaisesti**
- Palvelutuotannon valvonta
- Valvontaviranomaisen informointi (sote-järjestämislaki 44 §)



## Kysymyksiä jatkoon

- Sote-järjestämislain valvontasäännökset voimassa vuonna 2023, valvontalaki todennäköisesti 2024 alkaen → Asetuksen ja määräysten antaminen?
  - Annettaneen vasta vuonna 2024
- Viranomaisten sujuvan tiedonvaihdon toteuttaminen (sote-järjestämislaki 44 §)
- Puhtaasti yksityisten palvelujen valvonta (sospa-laki 34 §)
- Omavalvontaohjelma on strateginen asiakirja – miten ratkaistaan siihen liitettävien omavalvonta- ja potilasturvallisuussuunnitelmien hallinnointi ja ylläpito (jatkossa myös lääkehoitosuunnitelmat)



Aluehallintovirasto



Aluehallintovirasto